

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra sociologie a andragogiky

MUŽSKÉ A OTCOVSKÉ ORGANIZACE V ČR

MEN AND FATHERS' MOVEMENT IN THE CZECH REPUBLIC

Bakalářská diplomová práce

Kateřina Poláchová

Vedoucí práce: Mgr. Martin Fafejta, Ph.D.

Olomouc 2013

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Olomouci dne .....

Podpis .....

ÚVOD	5
1 RODINA	6
1.1 FUNKCE RODINY.....	6
1.2 RODINA DNES.....	7
1.3 GENDEROVÁ SOCIALIZACE.....	7
2 ROZVOD	9
2.1 ROZVODOVOST – STATISTICKÁ DATA.....	9
2.2 DĚTI A ROZVOD.....	9
2.3 ZATAHOVÁNÍ DĚTÍ DO ROZVODOVÝCH SPORŮ.....	10
3 SVĚŘENÍ DÍTĚTE DO PÉČE	11
3.1 ZÁKON O RODINĚ – SVĚŘENÍ DÍTĚTE DO PÉČE.....	11
3.2 KRITÉRIA PRO POSUZOVÁNÍ KVALITY VÝCHOVNÝCH PŘEDPOKLADŮ RODIČŮ.....	11
3.3 VÝSLECH NEZLETILÉHO DÍTĚTE PŘED SOUDEM.....	12
3.4 KULT MATEŘSTVÍ.....	12
3.5 PARENTAL ALIENATION SYNDROME.....	13
4 SPOLEČNÁ PÉČE O DÍTĚ	16
4.1 SPOLEČNÁ PÉČE FYZICKÁ.....	16
4.2 SPOLEČNÁ PÉČE Z POHLEDU ŽENY A MUŽE.....	16
4.3 POZITIVA A NEGATIVA SPOLEČNÉ PÉČE.....	17
4.4 ROZDĚLENÍ DĚTÍ MEZI RODIČE.....	18
4.5 PODMÍNKY FUNGOVÁNÍ SPOLEČNÉ PÉČE.....	18
5 OTCOVSTVÍ	19
5.1 FUNKCE OTCE.....	19
5.2 OTCOVSKÁ VÝCHOVA.....	19
6 STŘÍDAVKA	21
6.1 RODINA PODLE „STŘÍDAVKY“.....	21
6.2 OTCOVSTVÍ PODLE „STŘÍDAVKY“.....	21
6.3 POROZVODOVÁ PÉČE O DÍTĚ PODLE „STŘÍDAVKY“.....	22
6.3.1 <i>Stížnost „Střídavky“</i>	22
6.4 STŘÍDAVÁ A SPOLEČNÁ PÉČE O DĚTI PODLE „STŘÍDAVKY“.....	23
6.4.1 <i>Střídavá péče</i>	23
6.4.2 <i>Společná péče</i>	23
6.4.3 <i>Střídání rodičů u dítěte v jednom domě</i>	23
7 SPRAVEDLNOST DĚTEM	26
7.1 POROZVODOVÁ PÉČE O DÍTĚ PODLE „SPRAVEDLNOST DĚTEM“.....	26
7.1.1 <i>Stížnosti Štrasburk</i>	26
7.1.2 <i>Petice</i>	27
7.2 STŘÍDAVÁ PÉČE O DĚTI PODLE „SPRAVEDLNOST DĚTEM“.....	27
7.2.1 <i>Poradna pro střídavou péči</i>	28
7.2.2 <i>Klub Střídáček</i>	28
7.3 OTCOVSTVÍ PODLE „SPRAVEDLNOST DĚTEM“.....	28

8	UNIE OTCŮ – OTCOVÉ ZA PRÁVA DĚTÍ	30
8.1	RODINA PODLE „UNIE OTCŮ“	30
8.2	POROZVODOVÁ PÉČE O DÍTĚ PODLE „UNIE OTCŮ“	31
8.2.1	<i>Petice za rodičovskou rovnoprávnost</i>	31
8.2.2	<i>Prohlášení k projednávání návrhu na nové znění § 116 občanského soudního řádu</i>	31
8.2.3	<i>Prohlášení a výzva Unie otců u příležitosti Dne lidských práv</i>	32
8.3	VÝŽIVNÉ PODLE „UNIE OTCŮ“.....	32
8.3.1	<i>Otevřený dopis prezidentu ČR – žádost o milost</i>	33
8.4	UNIE OTCŮ – ZÁVĚR.....	33
9	K 213	34
9.1	VÝŽIVNÉ PODLE „K 213“	34
9.2	POROZVODOVÁ PÉČE O DÍTĚ PODLE „K 213“	35
9.3	ČESKÁ JUSTICE PODLE K 213	35
9.3.1	<i>Petice za zásadní reformu justice</i>	35
10	LIGA OTEVŘENÝCH MUŽŮ (LOM)	37
10.1	PODPORA MUŽŮ PODLE „LOM“	37
10.1.1	<i>Mužské skupiny</i>	37
10.2	MUŽI V INSTITUCIONÁLNÍ VÝCHOVĚ A VZDĚLÁVÁNÍ PODLE „LOM“	38
10.3	OTCOVSTVÍ PODLE „LOM“	38
10.3.1	<i>„Táta v centru“</i>	39
10.3.2	<i>„Táta na plný úvazek“</i>	39
10.3.3	<i>„Táto, jak na to“</i>	40
	ZÁVĚR	41
	ANOTACE	42
	POUŽITÁ LITERATURA	44
	INTERNETOVÉ ZDROJE	46

Úvod

V roce 2011 bylo v ČR rozvedeno 28 100 manželství, z čehož 56 % bylo s nezletilými dětmi. V tomtéž roce dosáhla úhrnná rozvodovost¹ 46,2 %.² Rozvodovost a s ní související problémy s porozvodovým uspořádáním péče o děti jsou tedy v dnešní době aktuálním tématem. Zájem otců o porozvodovou výchovu svých dětí stoupá. Toto dalo příčinu ke vzniku různých mužských a otcovských organizací na území ČR. Většina těchto organizací má ve svém ústředním zájmu ochranu práv otců na výchovu svých dětí, což je obvykle vede k podpoře takzvané „střídavé péče“ o dítě. Cílem této práce je tedy popis a porovnání jednotlivých tezí, ze kterých tyto organizace vycházejí a nastínit jejich činnosti.

V první části této bakalářské práce se budu věnovat teoretickému ukotvení témat rodiny a rozvodu. Následně se budu zabývat problematikou svěřením dítěte do péče po rozvodu a jednou z forem porozvodové péče o dítě – péčí společnou. V závěru této teoretické části mé práce se zaměřím na otcovství, otcovskou výchovu a na změnu funkce otce v posledních desetiletích.

Druhá část práce bude věnována pěti z množství mužských a otcovských organizací v ČR. Bude se jednat o organizace „Střídavka“, „Spravedlnost dětem“, „Unie otců – otcové za práva dětí“, „K 213“ a „Liga otevřených mužů“. V souvislosti s těmito organizacemi se pokusím nastínit jejich pohled na témata, kterým se věnuji v první části této práce. Bude se tedy jednat o jejich pohled na rodinu, otcovství, porozvodovou, a následně konkrétněji střídavou, péči o dítě. V souvislosti s porozvodovou péčí uvedu také pohled některých z těchto organizací na problematiku placení výživného a trestu odnětí svobody za jeho nedodržování. V závěru této práce se pokusím o srovnání názorů a činnosti jednotlivých těchto organizací.

---

¹ Úhrnná rozvodovost „udává podíl manželství končících rozvodem (za předpokladu zachování intenzit rozvodovosti podle délky trvání manželství z daného roku po dalších zhruba třicet let)“. Dostupné z <<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost>>

² Dostupné z <<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost>>

1 Rodina

Rodina v užším pojetí je skupina lidí spojená pouty pokrevního příbuzenství nebo právních svazků. (srov. Matoušek, 2008, s. 177) Členové rodiny obvykle žijí ve společné domácnosti a řídí se stálými vzory chování, které jsou vymezeny osobními a citovými vztahy mezi nimi, a širším sociokulturním systémem. „Základ moderního teoretického pojetí rodiny bývá spatřován v E. Durkheimovi, který chápal rodinu především jako společenskou instituci.“ (srov. Turek, Oborská 1970, s. 358)

1.1 Funkce rodiny

Rodina je základní jednotkou každé společnosti. Je biologicky významná pro udržení lidstva a zároveň jedinci zprostředkovává vrůstání do jeho kultury a společnosti. Rodina je také prvním modelem společnosti, se kterým se dítě setkává. Orientuje dítě na určité hodnoty. Dítě si z rodiny odnáší také postoje k dalším skupinám, a představu o pracovním uplatnění a o hodnotové hierarchii. (srov. Matoušek 1993, s. 10)

Mezi základní funkce rodiny patří funkce biologicko-reprodukční, ekonomicko-zabezpečovací, emocionální a socializačně výchovná. (srov. Špaňhelová 2010, s. 12) Rodina tedy pro dítě představuje významné sociální a edukační prostředí a podílí se na uspokojování potřeb svých členů, a to jak dětí, tak i dospělých. (srov. Gillernová, Kebza, Rymeš 2011, s. 121) Umožňuje jedinci, aby v ní našel oporu a ztotožňoval se s ní. Zároveň mu ovšem dává svobodu k tomu, aby si zachovával svou osobní odlišnost. (srov. Matoušek 1993, s. 71)

I pro dospělého člověka má tedy rodina také velmi důležitou funkci. Dodává mu pocit bezpečného zázemí a umožňuje mu přesahovat horizont vlastního života. Partner a děti navíc rozšiřují jedinci jeho sociální pole, a to na jedné straně kontakty s partnerovými příbuznými a na straně druhé kontaktem s lidmi z okolí jeho dětí. Důležité je pro dospělého jedince rovněž utvrzování v jeho sexuální a rodičovské roli, čehož se mu také dostává v rodině. (srov. Matoušek 1993, s. 10–11)

1.2 Rodina dnes

Za společenství, které je udržováno pohromadě citovými pouty, je rodina považována od 18. století. (srov. Matoušek 1993, s. 11) Ve vyspělých zemích západního světa se od druhé poloviny dvacátého století začínají projevovat nové trendy v rodinném chování. Roste věk uzavření prvního sňatku, roste počet rozvodů vzhledem k počtu sňatků, klesá počet dětí v rodině a dochází také k růstu počtu nesezdaných soužití, počtu matek vychovávajících děti bez manžela, a také počtu rodin dobrovolně bezdětných. (srov. Matoušek 2008, s. 177)

Mezi důvody změn rodiny patří především růst zaměstnanosti žen i mužů, růst vzdělanosti žen, nebo například stírání rozdílů mezi mužskou a ženskou rolí. Ke změnám došlo i v omezení času pro kontakt rodičů a dětí, a v omezení vícegeneračních vztahů. Zároveň vlivem technického rozvoje dochází k omezení mezilidských vztahů a mnoho činností, které dříve vykonávala rodina, se posunuje do společenských služeb. (srov. Špaňhelová 2010, s. 11–12)

Dříve navíc plnila rodina více funkcí (výrobní, vzdělávací, ochrannou, pojišťovací, atd.). Tyto funkce se však dnes omezily především na funkci zajištění citového zázemí všem svým členům a přípravy dětí pro život v dané společnosti. Za normálních okolností poskytuje rodina prostředí trvalých vřelých citových vztahů, které zaručuje uspokojení základních psychických potřeb dítěte, jakými jsou: stimulace, identita, učení, jistota a životní perspektiva. (srov. Matějček 1986, s. 32) Ačkoli si pod pojmem „rodina“ obvykle představujeme tzv. „úplnou nukleární rodinu“, tak v naší populaci tvoří tento typ rodiny odhadem pouze třetinu rodin a pětinu domácností. Mezi ostatní patří lidé žijící pouze s dítětem bez partnera nebo ti, kteří žijí sami. (srov. Matoušek 1993, s. 38–39)

1.3 Genderová socializace

„Socializace je proces, jehož prostřednictvím si lidé předávají a vstřebávají společenské hodnoty a normy, včetně těch, které se týkají genderu.“ K genderové socializaci může docházet nevědomě, prostřednictvím jemnějších signálů, nebo může mít naopak podobu vědomého úsilí. V případě vědomé genderové socializace se jedná o posilování požadovaného chování prostřednictvím odměn a trestů. Teorie sociálního učení říká, že děti získávají odpovídající genderové identity tím způsobem, že je chování odpovídající jejich genderu rodiči

odměňováno (chvála, ...), kdežto chování opačné bývá trestáno (napomenutí, ...). K učení může docházet také napodobou a modelováním lidí v okolí dítěte, což ovšem také vede k odměně či trestu za napodobované chování. Nejčastěji děti napodobují rodiče stejného pohlaví, starší sourozence nebo vrstevníky. Jemnějším způsobem pak může být dítě socializováno například oblečením, knížkami či nabízenými hračkami. Děti se mohou socializovat také samy, a to vzájemnou interakcí v dětských kolektivech. (srov. Renzetti, Curran 2003, s. 93, 99, 100)

Podle kognitivně-vývojové teorie se děti učí genderu v rámci svých rozumových snah nalézt řád v sociálním světě. Hledají smysl informací, které přijímají pozorováním a interakcí se svým okolím, a to způsobem, kdy v něm objevují vzorce. Pohlaví je pro ně při tom snadno rozpoznatelnou a poměrně stabilní kategorií. (srov. Bem 1993 in Renzetti, Curran 2003, s. 100—101) Kritika této myšlenky ovšem zdůrazňuje fakt, že děti kladou důraz právě na pohlaví nikoli z důvodu jeho přirozenosti, ale proto, že v dané kultuře jsou právě pohlavní rozdíly zdůrazňovány. (srov. Renzetti, Curran 2003, s. 103)

2 Rozvod

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině upravuje rozvod následovně: „Soud může manželství na návrh některého z manželů rozvést, jestliže je manželství tak hluboce a trvale rozvráceno, že nelze očekávat obnovení manželského soužití; bere přitom v úvahu příčiny rozvratu manželství.“³

Rozvod je tedy právní zrušení manželství během života obou partnerů, jemuž předchází jeho reálný rozpad. Lze jej chápat jako významnou událost v životě lidí s řadou sociálních důsledků. Mezi tyto důsledky patří například narušení fungování rodiny a výchovy dětí, a změna ekonomického i sociálního statusu některých členů původní rodiny. (srov. Velký 1996, s. 955) Dospělí ztrácejí rozvodem partnera, děti přicházejí o stálou přítomnost otce a někteří účastníci rozvodu musejí v souvislosti s ním změnit i své bydliště. Ekonomické ztráty jsou také pravidlem. Rozvod může změnit také vztah dětí k tomu rodiči, s nímž žijí. (srov. Matoušek 1993, s. 108)

2.1 Rozvodovost – statistická data

Jak již bylo zmíněno v úvodu této práce, v roce 2011 bylo rozvedeno 28 100 manželství, z čehož 56 % bylo s nezletilými dětmi. V tomtéž roce byla v 89 % případů zařazena příčina rozvratu manželství do kategorie „rozdílnost povah, názorů a zájmů“ a „ostatní“. Pokud se jedná o konkrétně formulované příčiny, pak byla nejčastěji označována nevěra. Dále jí byl alkoholismus muže a nezájem o rodinu ze strany ženy. Úhrnná rozvodovost byla roku 2010 přibližně 46 %.⁴

2.2 Děti a rozvod

Jedním z hlavních negativních faktorů rozvodu stále zůstává jeho vliv na děti. Jak již bylo zmíněno výše – více než polovina rozvádějících se manželství má v době rozvodu alespoň jedno nezletilé dítě. Úplnost a funkčnost rodiny je přitom velice silným faktorem pro zdárný vývoj dětí a může se později projevit i ve vztahu k rodině vlastní. (srov. Bakalář 1996, s. 42–45)

Po rozvodu rodičů mívají děti často pocity zavržení, upadají do zmatku, trpí depresemi, nebo si například vytvářejí fantastické hypotézy vysvětlující rozvod.

---

³ Dostupné z <<http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-rodine/soud-muze-manzelstvi-na-navrh-nektereho-z-m.html>>

⁴ Viz 2

(srov. Matoušek 1993, s. 110) V období rozpadu manželství je u dítěte ohrožováno či přímo mařeno uspokojování jeho základních potřeb, souvisejících s představou domova, do kterého patří společně matka s otcem. Těmito potřebami jsou stabilita, jistota a bezpečí. Dítě poté zažívá pocity nejistoty a úzkosti, případně se může jednat až o hluboké frustrace. Často se u nich objevují také pocity vlastní viny na rozchodu rodičů. Mezi důsledky rozchodu pak patří jejich snížená sociální adaptabilita, problémy s vrstevníky, zhoršení prospěchu i chování ve škole nebo větší sklon k anormativnímu chování. Tyto problémy se však obvykle vyskytují u dětí, jejichž rodiče se rozvedli v průběhu posledních maximálně 2 let, a po uplynutí této doby většinou ustávají. (srov. Plaňava 1994, s. 42—44)

2.3 Zatahování dětí do rozvodových sporů

Často také dochází k zatahování dětí do rozvodových sporů, a ty se po rozvodu mnohdy stávají prostředkem k ubližování druhému rodiči. (srov. Bakalář 1996, s. 43) Dítě se tak v době rozvodu může dostat do role „pošťáka“, „vrby a udělovatele odpustků“, „lasa“ nebo do role „rukojmí“. V prvním případě spolu manželé vůbec nekomunikují, a pokud svému partnerovi nutně potřebují něco sdělit, tak používají dítě jako poslíčka. V případě druhém si rodič z dítěte učiní kamaráda a důvěrníka, a to buďto za účelem vytvoření koalice proti druhému rodiči, nebo aby od dítěte získal odpuštění (to v případě, kdy rodič udržuje mimomanželský vztah). Dále se může dítě dostat do role „lasa“, kdy se rodič snaží pod záminkou pomoci dítěti s problémem přitáhnout partnera zpátky k sobě. V posledním případě působí dítě jako „rukojmí“, kdy je tímto způsobem obvykle vydírán ten rodič, který je dobrý a starostlivý. (srov. Plaňava 1994, s. 46—50)

3 Svěření dítěte do péče

Jedním z hlavních úkolů soudu při rozvodovém řízení je tedy stanovit, komu bude po rozvodu dítě svěřeno do výchovy a jak má každý z rodičů přispívat na jeho výchovu.

3.1 Zákon o rodině – svěření dítěte do péče

Zákon v otázce svěřování dítěte do péče hovoří takto: „Při rozhodování o svěření dítěte do výchovy rodičů soud sleduje především zájem dítěte s ohledem na jeho osobnost, zejména vloh, schopnosti a vývojové možnosti, a se zřetelem na životní poměry rodičů. Dbá, aby bylo respektováno právo dítěte na péči obou rodičů a udržování pravidelného osobního styku s nimi a právo druhého rodiče, jemuž nebude dítě svěřeno, na pravidelnou informaci o dítěti. Soud přihlédne rovněž k citové orientaci a zázemí dítěte, výchovné schopnosti a odpovědnosti rodiče, stabilitě budoucího výchovného prostředí, ke schopnosti rodiče dohodnout se na výchově dítěte s druhým rodičem, k citovým vazbám dítěte na sourozence, prarodiče a další příbuzné a též k hmotnému zabezpečení ze strany rodiče včetně bytových poměrů.“ V záležitostech svěřování dítěte do péče by tedy měl soud rozhodovat především s ohledem na zájem dítěte. Toto rozhodnutí může být nahrazeno dohodou rodičů, která ke své platnosti potřebuje schválení soudem.⁵

3.2 Kritéria pro posuzování kvality výchovných předpokladů rodičů

Mezi „kritéria pro posuzování kvality výchovných předpokladů rodičů“ patří: „Osobnost rodiče“, „Vztah rodiče k dítěti“, „Charakter, morálka, struktura mravních norem rodičů“, „Respekt k právu dítěte stýkat se s druhým rodičem“, „Vztah dítěte k rodiči“, „Vzor pro vytvoření sociální, zejména sexuální role, identity“, „Úroveň vzdělání a inteligence rodiče“, „Kontinuita prostředí pro dítě“, „Šíře rodinného zázemí“, „Biologické důvody“ a „Socioekonomický status“. Tato kritéria jsou, s výjimkou posledního, které bylo zpracováno a připojeno dodatečně, řazena podle své důležitosti od nejdůležitějšího po relativně nejméně důležité. (srov. Bakalář 1996, s. 58)

---

⁵ Dostupné z <<http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-rodine/pred-rozhodnutim-kterym-se-rozvadi-manzelst.html>>

3.3 Výslech nezletilého dítěte před soudem

Má-li soud pochybnosti o některých údajích v soudním spisu, nebo o tom, co mu účastníci opatrovnického řízení říkají, může předvolat k výslechu i nezletilé dítě. (srov. Bakalář 2006, s. 68) Zákon toto upravuje takto: „Dítě, které je schopno s ohledem na stupeň svého vývoje vytvořit si vlastní názor a posoudit dosah opatření jeho se týkajících, má právo obdržet potřebné informace a svobodně se vyjadřovat ke všem rozhodnutím rodičů týkajících se podstatných záležitostí jeho osoby a být slyšeno v každém řízení, v němž se o takových záležitostech rozhoduje“.⁶

Tento výslech dítěte u soudu však může mít mnohá negativa. Mezi tato negativa patří například fakt, že dítě je citově, rozumově a morálně nezralé a závislé. Dále také může být rodiči korumpováno, citově vydíráno či programováno. Proto je v případě nutnosti jeho výslechu potřeba mít všechny tyto aspekty na paměti. (srov. Bakalář 2006, s. 74) V žádném případě však není vhodné ptát se dítěte přímo, se kterým rodičem by žilo raději. Toto u něj totiž může vyvolat pocit viny, že více preferuje jednoho rodiče. (srov. Warshak in Bakalář 2006, s. 74)

3.4 Kult mateřství

I v dnešní době většina dvojic následuje kulturně-společenskou zvyklost, podle které mají být po rozvodu děti svěřeny do výhradní péče matky. Tato zvyklost je založena na myšlenkách, že ženy jsou od přírody lepšími rodiči než muži a matky jsou pro děti důležitější než otcové. Tento kult mateřství pochází z doby, kdy měly ženy ve společnosti nízký status a myšlenka na matčinu důležitost pro děti jim přinesla více moci a výsad. Výsledkem je poté množství rozvedených otců, kteří jsou „vyřazeni právním systémem, který prosazuje kulturní mýtus a společenský předsudek“. Navíc se otcové s výhradní péčí setkávají i na svém pracovišti s málo vstřícnými postoji nadřízených a spolupracovníků. Je od nich totiž očekáváno, že pro ně bude prioritou jejich zaměstnání. (srov. Warshak 1996, s. 15—16, 79)

---

⁶ Dostupné z <<http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-rodine/rodicovska-zodpovednost-je-souhrn-prav-a-povin.html>>

Důsledkem zakořenění kultu mateřství v naší kultuře je poté fakt, že většina soudů svěří dítě do péče otce jen v případě, kdy matka péči o něj hrubě zanedbává nebo jej týrá. Ačkoli se zájem o svěření dětí po rozvodu do péče otce zvýšil, tak podíl dětí žijících s otci se za posledních 20 let výrazně nezměnil. Stále zůstává na hodnotě přibližně jedna ku deseti. Dalším z těchto důsledků může být i fakt, že žena, která v naší společnosti nemá po rozvodu dítě ve výhradní péči, je zde stigmatizována. (srov. Warshak 1996, s. 17–18)

Toto myšlení se následně přenáší na další generace formou sebenaplňujícího se proroctví. Jsme-li přesvědčeni o výchově dětí jako o „ženské záležitosti“, pak vychováváme syny k ignoraci jejich rodičovského cítění, učíme je zbavovat se svých něžnějších citů, což způsobuje, že jako dospělí jsou následně méně vyladění na dětské emoce. Dívkám naopak dopřáváme možnost nácvičku vychovávajícího chování tím, že je vedeme k hraní si s panenkami, nebo je například necháváme hlídat mladší děti. (svor. Warshak 1996, s. 86)

Preference pro výhradní péči matky ale nevznikla v důsledku dobře zavedených a osvědčených teorií, nýbrž v důsledku ekonomických tlaků a společenských předsudků. Závěry výzkumných šetření naopak potvrzují důležitost obou rodičů. (srov. Warshak 1996, s. 43)

3.5 Parental Alienation Syndrome

R. A. Gardner si pod pojmem „syndrom zavrženého rodiče“ představuje „proces, kdy dítěti je vůči rodiči vštěpován odpor a kritika, které jsou neoprávněné anebo přehnané“. Rodič přispívá k odcizení dítěte jak vědomě, tak také podvědomě, a i dítě samo se, nezávisle na rodiči, podílí na jeho rozvoji, přičemž významnou úlohu hraje i prostředí a rodina, v níž dítě žije. Právě z důvodu přispění dítěte samého není možno daný jev řadit pod popouzení či programování. (srov. Gardner 1996, s. 12)

K rozvoji této poruchy došlo relativně nedávno, a to v důsledku presumpce „pro dítě to nejlepší“ (kdy se rozhodnutí o opatrovnictví mělo týkat výhradně schopností starat se o dítě, a ne pohlaví rodiče) a vzrůstem popularity společné péče. Tyto faktory vedly k těžce předvídatelným a značně nejistým konečným rozhodnutím o porozvodové péči. Z výše řečeného tedy vyplývá, že k tomuto

syndromu přispívají matky mnohem častěji než otcové, u kterých tomu tak je jen přibližně v 10 % případů. (srov. Gardner 1996, s. 13, 48)

K faktorům, kterých může rodič zneužít k podpoře odcizení, patří například silnější psychické pouto k „milovanému“ rodiči, než k rodiči druhému, a s tímto související strach z přerušení tohoto pouta. Dále zde patří fakt, že dítě přijímá spíše postoje toho silnějšího a hrozivějšího z rodičů (zuřící matka neustále shazující otce), a to z důvodu kompenzace pocitu nebezpečí a bezmoci. Zároveň se ztotožňuje s rodičem, který očerňuje druhého rodiče, protože druhý rodič se stává odpuzující, zbytečnou osobou, prakticky bez dobrých vlastností, a snaha vyrovnat se mu by byla kompromitující. (srov. Gardner 1996, s. 55—58)

K projevům syndromu patří například situace, kdy dítě mluví o nenáviděném rodiči za použití urážlivých slov a své nepřátelství k němu vysvětluje iracionálně, vzpomínkami na nevýznamné hádky z minulosti. Návist se vztahuje také na celou rodinu tohoto rodiče, kterou dítě odůvodňuje tím, že se tito příbuzní pouze pokoušejí vylepšit vztahy mezi ním a rodičem. U „nenáviděného“ rodiče zmiňuje dlouhý výčet špatných vlastností, přičemž na ty kladné si nevzpomíná, kdežto výpovědi o „milovaném“ rodiči obsahují pouze chválu. Dalším ze symptomů je přijímání veškerých obvinění vznesených „milovaným“ rodičem, a to bez jakýchkoli pochybností, a užívání frází a obrátů používaných tímto rodičem. (srov. Gardner 1996, s. 15—29)

Toto Gardnerovo pojetí „Parental Alienation Syndrome“ je však kritizováno například ve článku „K diskusi o syndromu odcizeného rodiče“. Podle názoru autorů článku vytváří pojem „Syndrom zavrženého rodiče“ iluzi, že jde o jasně určenou chorobu, která je léčitelná jasně definovanými postupy. Kritiku vznášejí také na překlad tohoto syndromu jako „syndrom zavrženého rodiče“. Gjuríčová například poukazuje na to, že „alienation“ je třeba překládat jako „odcizení“ a nikoli „zavržení“, a to z důvodu, že pojem „zavržení“ podle jejího názoru „navozuje otázky, proč byl rodič dítětem zavržený, kdo způsobil, že dítě svého rodiče zavrhlo a podobně“, kdežto pojem „odcizení“ popisuje vztahovou situaci rodiče a dítěte. Z tohoto důvodu tedy navrhuje používat překladu „syndrom odcizeného rodiče“.

Dále zde autoři článku vystupují například proti Gardnerově hypotéze, že styk s rodičem je pro dítě vždy dobrý, a že „dítě ze styku s oběma rodiči vždy profituje“. Hlavní námitky pak směřují k tomu, že zcela opominul chování a roli odcizeného rodiče. Závěrem dodávají, že se jim toto Gardnerovo stanovisko jeví jako „rigidní, slibující řešení situace, která je často neřešitelná“.⁷

---

⁷ Dostupné z <http://www.cspychiatr.cz/dwnld/CSP_2006_7_376_380.pdf>

4 Společná péče o dítě

„Jsou-li oba rodiče způsobilí dítě vychovávat a mají-li o výchovu zájem, může soud svěřit dítě do společné, popřípadě střídavé výchovy obou rodičů, je-li to v zájmu dítěte a budou-li tak lépe zajištěny jeho potřeby.“⁸ Společná péče znamená, že „oba rodiče jsou oprávněni činit rozhodnutí v důležitých záležitostech, které se týkají jejich dětí, jako je léčení, vzdělávání a účast v náboženských aktivitách.“ Oba rodiče mají zároveň právní odpovědnost za aktivity svých dětí. Společná péče však nutně neznamená, že se budou na výchově dítěte podílet oba rodiče stejnou měrou. Toto uspořádání může, ale také nemusí, zahrnovat společnou péči fyzickou. (srov. Warshak 1996, s. 148—149)

4.1 Společná péče fyzická

V případě společné péče fyzické se pobyt dítěte v domově každého z rodičů přibližuje poměru jedna ku jedné. Dělení času a četnost přesunů z jednoho domova do druhého je odlišné případ od případu. Dítě může měnit domov dva krát do týdne, nebo také například jednou za rok. Ve výjimečných případech může docházet i k uspořádání, kdy se nestěhují děti, ale rodiče se střídají v „hlavním domě“, ve kterém děti zůstávají. (srov. Warshak 1996, s. 149)

4.2 Společná péče z pohledu ženy a muže

Z pohledu ženy jí společná péče slibuje ulehčení od plné odpovědnosti v důležitých věcech, týkajících se jejich dětí, nebo také pomoc s každodenními úkoly při péči o děti a jejich výchově. Matka má poté možnost vystoupit na chvíli z „rodičovství na plný úvazek“ a nebýt tolik vyčerpana množstvím energie a času, které děti vyžadují. Společná péče ženám po rozvodu také umožňuje množství volného času, které mohou věnovat například pokračování ve studiích nebo rozšíření si kvalifikace v zaměstnání. (srov. Warshak 1996, s. 153—154)

Mezi záporné stránky tohoto typu porozvodové péče o děti patří pro ženu především ztráta jejího mocenského postavení. Ztratí možnost jednostranně rozhodovat o výběru školy či lékaře pro dítě, nemá právo přestěhovat se kamkoli a kdykoli. Dalším problémem může být také nabourání její vlastní identity. Poté, co ztratila status manželky, zůstávaly děti těmi, kdo jí dávaly pocit kým je a jaké je její

---

⁸ Viz 5

místo ve světě. V neposlední řadě se může žena stavět proti společné péči z důvodu, že má pocit, že si pak děti dosti neužije a budou jí chybět. Častá bývá také obava z toho, že zvýšeným kontaktem s dětmi získá bývalý manžel zároveň mnoho kontaktu i s ní samotnou. (srov. Warshak 1996, s. 155—159)

Mužům společná péče umožňuje vyhnout se povrchním vztahům s dítětem, které nastávají v případě pouhých „návštěv“ mezi dítětem a rodičem. Navíc se tito muži těší skutečné důvěře a opravdové blízkosti svých dětí. Otcové se tímto způsobem vyhnou pocitům ztráty a snížení své vlastní ceny. Navíc jim společná péče, oproti výhradní péči matky, umožňuje činit důležitá rozhodnutí ve věcech, týkajících se jejich dítěte. Na druhé straně ovšem musí dětem věnovat více času a vynaložit více energie. Společná péče vyžaduje mnohem více námahy než pouhé navštěvování, jako je tomu u dětí, které byly svěřeny do výhradní péče matky. Oběti se poté týkají především jeho zaměstnání. (srov. Warshak 1996, s. 150—51)

4.3 Pozitiva a negativa společné péče

Kritici společné péče zastávají myšlenku, že od lidí, kteří spolu neumějí vyjít v manželství, nemůžeme očekávat, že spolu dokážou po rozvodu komunikovat a spolupracovat na takové úrovni, aby mohli společně pečovat o děti a vychovávat je. Navíc se podle jejich názoru naopak zvyšuje i jejich vzájemné nepřátelství. Společná fyzická péče také připravuje děti o stálé prostředí a znemožňuje jim, aby si vytvořili bezpečný vztah alespoň k jednomu z rodičů. (srov. Warshak 1996, s. 160-162) Mezi další negativa společné péče se řadí také případná malá flexibilita dítěte a jeho větší únava při přejíždění, nebo například nechápavá reakce prarodičů, především babiček, které mohou dospět k názoru, že jejich dcera není schopna se o dítě postarat sama. (srov. Špaňhelová 2010, s. 142)

Stoupenci tohoto typu porozvodové péče o děti, v protikladu k výše zmíněným myšlenkám, tvrdí, že stejný podíl rodičovských práv a odpovědnosti má za následek menší míru nesnášenlivosti mezi rodiči a nižší motivaci zapojovat do svých problémů i děti. Dále jsou přesvědčeni, že konzistenci a stabilitu zajistí dítěti právě výchova společná, a nikoli výhradní péče jednoho z rodičů, která narušuje vztah mezi dítětem a druhým rodičem. Konzistence vztahová je podle jejich názoru důležitější, než konzistence fyzického okolí. (srov. Warshak 1996, s. 161—162) Život s oběma rodiči navíc dává dítěti možnost vnímat jejich

vlastnosti, dovednosti a záliby, a tím nebýt ochuzeno o mateřskou ani otcovskou roli. Zároveň také vnímá jejich postoje k řešení problémů a poznává jejich přístup k životním situacím. (srov. Špaňhelová 2010, s. 141)

4.4 Rozdělení dětí mezi rodiče

Jednou z variant společné péče je také ta, kdy každý rodič má v trvalé péči alespoň jedno dítě. Tato varianta se často setkává s odporem, odůvodněným skutečností, že děti v této situaci ztrácejí nejen kontakt s druhým rodičem, ale současně i se svým sourozencem. Bývá ovšem zvažována v případech, kdy otec a matka žijí daleko od sebe a případné pravidelné cestování mezi oběma domovy se tedy jeví velmi složitým. Při rozhodování o této alternativě je potřeba brát v potaz těsnost vztahu sourozenců a také možnost, že každý z rodičů může mít v dané rodině mnohem lepší vztah s jedním dítětem, než s druhým. V takovém případě se život s druhým rodičem, než-li s tím, který dítě odmítá, jeví jako schůdnější varianta. (srov. Warshak 1996, s. 167—168)

4.5 Podmínky fungování společné péče

Společná péče o děti nejlépe funguje za předpokladu, že jsou oba z rodičů přesvědčeni, že ten druhý je pro děti důležitý a je také dobrý rodič. Dále by rodiče měli v tomto případě žít blízko sebe, být flexibilní a vzájemně spolupracovat. Také musí mít oba ke společné péči příznivý postoj, mít slušnou úroveň komunikace a řádně dodržovat své finanční závazky vůči druhému. A především děti samy musí takovou společnou péči chtít a nesmějí být zatahovány do konfliktů svých rodičů. (srov. Warshak 1996, s. 172)

Naopak mezi faktory, kvůli kterým společná péče většinou selhává, patří situace, kdy se jeden rodič nemůže o děti přiměřeně starat, nebo je zjevně proti takovému uspořádání. Negativním faktorem bývá také velká vzdálenost mezi bydlišti rodičů po rozvodu. V neposlední řadě mívá negativní důsledky také pocit silného nepřátelství mezi rodiči, nebo situace, kdy rodiče používají děti proti sobě navzájem jako „pěšáky ve válce“. (srov. Warshak 1996, s. 172)

5 Otcovství

Otec v dnešní době stále méně naplňuje své tradiční psychologické funkce. Otcovský obraz se rozkládá a zároveň se vytrácí i konkrétní osoba otce. Jeho materiální povinnosti jsou přebírány matkou a institucemi. „Otec má pro své děti čím dál více peněz, ale čím dál méně času.“ (srov. Zoja 2005, s. 191)

5.1 Funkce otce

Funkce otce se v posledních desetiletích změnila výrazněji, než funkce matky. Jedná se zejména o změnu jeho působení, které je dnes zaměřeno více do rodiny, než mimo ni, jak tomu bývalo dříve. K této změně došlo v důsledku nahrazení vnějšího ohrožení (dravá zvěř, nepřátelské kmeny) ohrožením vnitřním (nedostatek lásky, vnitřní nedorozumění). Od mladého otce se dnes očekává především odpovědnost, věrnost a spolehlivost. Dnešní otec má tedy méně práce v oblasti obživy rodiny, o to více práce jej ovšem čeká v oblasti psychologické. (srov. Matějček 1986, s. 58)

Dále se dnes od mužů očekává také více zájmu o rodinu, schopnost podílet se na péči o děti, nebo například vyšší podíl na domácích pracích. (srov. Matoušek 2003, s. 18) Podle Samuels (1989) jsou „noví otcové“ vnímáni jako „přijímající, pomáhající, podporující a empatictí“ a již se tolik neobávají vlastních femininních vlastností a tendencí. Tyto nové požadavky na otcovskou roli vyvolávají u některých mužů napětí či stres, který vyplývá z rozporu mezi „tradičním očekáváním týkajícím se mužské role a vlastními citovými potřebami a reflektovanými požadavky otcovské role na straně druhé“. (srov. Janošová 2008, s. 181–182)

5.2 Otcovská výchova

Otec umožňuje dítěti experimentování. Podporuje jeho tvořivost a sebedůvěru, a posiluje jeho odolnost. Také mu pomáhá čelit konfliktním situacím. (srov. Gillernová 2011, s. 116) Při výchově podporují u synů především statečnost, mužnost, tělesnou houževnatost a sebevědomí, kdežto u dcer oceňují jejich ženskost, atraktivitu, citlivost a sociální oblíbenost. (srov. Fagot, et al. in Janošová 2008, s. 102) Otec je pro dceru tím, kdo jí může „zahrát roli prvního

obdivovatele a potvrdit její hodnotu ve smyslu ženskosti“ (srov. Janošová 2008, s. 106)

„Otcové jsou pro své syny obvykle nejbližším vzorem mužského chování vůči ženám.“ V dospělosti tedy z velké části ovlivňují vztahy svého syna k ženám a partnerkám. (srov. Janošová 2008, s. 182) Dochází také k tomu, že stejně tak, jako se syn identifikuje se svým otcem, tak se také otec může identifikovat se synem, a to v případě, že jej vnímá jako další možnost splnění svých vlastních neuskutečněných ambicí. (srov. Vágnerová in Janošová 2008, s. 102)

6 Střídavka

Střídavka je organizace zabývající se střídavou a společnou péčí o dítě, která zároveň poskytuje bezplatné právní poradenství týkající se rozvodu, rozchodu, problematiky péče o dítě a výživného.⁹

6.1 Rodina podle „Střídavky“

Mezi základní teze „Střídavky“ v otázce rodiny patří názor, že má smysl bránit rodiny. Zároveň je potřeba snažit se je zachovat pohromadě alespoň po dobu výchovy dětí. Rozvod vnímá jako „zlo moderní společnosti“, které svádí k zahazování vztahů místo řešení problémů. Nepovažuje všechny úplné rodiny za ideální, avšak zastává názor, že rozvod existující problémy často naopak pouze umocňuje.¹⁰

Dále vychází z předpokladu, že děti potřebují oba rodiče, i když spolu již nežijí. Současně mají také právo jak na máminu, tak i na tátovu výchovu, stejně tak jako rodiče mají právo vychovávat své děti. Děti ovšem zároveň nejsou majetkem ani jednoho z rodičů.¹¹

6.2 Otcovství podle „Střídavky“

K otázce otcovství zveřejnila „Střídavka“ na svých internetových stránkách (www.stridavka.cz) článek, který obsahuje argumenty hovořící ve prospěch přítomnosti otce při výchově. Autorkou tohoto článku s názvem „Role otce ve výchově“ je Mgr. Alexandra Bobelová. Zmiňuje v něm specifika otcovské role ve srovnání s rolí matky. Otec například „projevuje specifické verbální i neverbální komunikační chování, které je jiné než u žen, ovlivňuje jazykový vývoj, způsob interakčního chování dítěte a vývoj jeho pohlavní identity“. Muži učí děti „zkoumat, riskovat, ale zároveň taky nést následky za takové chování“. Otec také „pomáhá dětem k psychologickému odpoutání od matky, neboť nabízí bezpečný, na matce nezávislý vztah a funguje jako určitý nárazník mezi matkou a dětmi“. Ve vztahu s dcerou má otec vliv na její schopnost vycházet s muži, kdežto u synů je důležitá identifikace s otcem, jejímž důsledkem je pocit, že je správným mužem. Závěrem však autorka píše, že „pouhá přítomnost otce v rodině nepůsobí

---

⁹ Dostupné z <<http://www.stridavka.cz/>>

¹⁰ Dostupné z <<http://www.stridavka.cz/rozvodovost-u-nas-a-ve-svete.html>>

¹¹ Viz 9

automaticky jako nějaké „očkování“ proti těmto problémům. Důležité je, jací oba rodiče jsou, jak spolu vycházejí...“¹²

6.3 Porozvodová péče o dítě podle „Střídavky“

„Střídavka“ se ztotožňuje s myšlenkou, že oba rodiče mají stejné právo vychovávat své děti, a to i po rozvodu.¹³ Mimo jiné se v tomto odvolává na slova Pavla Rychetského, předsedy Ústavního soudu ČR: „Stále přetrvává v soudní judikatuře taková pověra, že tím vhodnějším a lepším pro výchovu, zejména dětí útlého věku, je zásadně matka. Zákon a mezinárodní úmluvy však říkají něco jiného. Říkají: Oba rodiče mají stejná rodičovská práva, jsou si rovni. Není možné jednoho z nich, dokonce jenom kvůli pohlaví, preferovat.“¹⁴

6.3.1 Stížnost „Střídavky“

Z rozhodnutí soudů se z mnoha tisíc rodičů každým rokem stávají jen občasní návštěvníci v životě dítěte, zatímco druhý rodič získává pozici jeho výlučného „vlastníka“. Řešení podle „Střídavky“ vyžaduje jednoduchou, ale systémovou změnu. Tou je přestat prohlubovat spory rodičů - nestavět je proti sobě a zachovat oběma z nich i po rozchodu jejich přirozené právo na výchovu svých dětí. Dále vyžaduje, aby státní orgány začaly postupovat ve skutečném zájmu dětí, který je v současné době často používán naopak jako zástěrka pro přetrhání rodinných vazeb.¹⁵

Z výše zmíněných důvodů došlo k sepsání stížnosti, která bude doručena Úřadu vlády České republiky, Ministerstvu spravedlnosti a Ministerstvu práce a sociálních věcí. Tato stížnost obsahuje seznam opatření proti diskriminaci dětí a rodičů, kteří o ně chtějí a mohou, ale nesmějí pečovat, která jsou doporučována Mezinárodní rodičovskou aliancí a jejichž prosazování tato stížnost požaduje.¹⁶

První bod vyžaduje zrušení modelu svěřování dětí do výhradní výchovy jednoho z rodičů a právní uznání obou odpovědných biologických rodičů jako rovnocenných pečujících rodičů. Další požadavkem je, aby každému z rodičů bylo

---

¹² Dostupné z <<http://www.stridavka.cz/role-otce-ve-vychove.html>>

¹³ Viz 9

¹⁴ Dostupné z <<http://stridavka.cz/informace.html>>

¹⁵ Dostupné z <<http://www.stridavka.cz/system-musi-byt-zmenen.php>>

¹⁶ Viz 15

přířčeno stejné zákonné rodičovské právo sdílet významný, téměř rovnocenný podíl času rodičovské péče, vystřídáný vždy odloučením. Poté se jedná o požadavek, aby odepření kontaktu s dítětem jedním z rodičů bylo považováno za trestný čin. Poslední z požadovaných opatření se týká obvinění z násilí a zneužívání, jejichž řešení by mělo probíhat trestněprávní cestou, v řádném procesu a s tvrdými sankcemi za křivá obvinění, přičemž bude zároveň soudem chráněno zachování vztahů mezi rodičem a dítětem.¹⁷

6.4 Střídavá a společná péče o děti podle „Střídavky“

V případě rozvodu je podle „Střídavky“ nejlepším řešením střídavá nebo společná péče, která zachovává dětem oba rodiče.¹⁸ Česká veřejnost se však přesto v tomto ohledu často setkává s odporem soudů a odborů péče o děti.¹⁹ Na zmiňovaných webových stránkách této organizace se také můžeme dočíst, že střídavá péče „funguje i při rozbrojích rodičů nebo větších vzdálenostech mezi nimi“.²⁰ S tímto názorem se však neshoduje například Warshak (2006), zmiňovaný v první části této práce.

6.4.1 Střídavá péče

V případě střídavé péče „o dítě pečují střídavě oba rodiče. Čas, který dítě stráví s oběma rodiči, by měl být v zásadě stejný nebo alespoň podobný. Interval, v jakém ke střídání dochází, bývá obvykle od několika dnů do několika týdnů, ...“²¹

6.4.2 Společná péče

Společná péče se od střídavé liší v tom, že nejsou pevně stanoveny intervaly střídání. Rodiče se podle potřeby domlouvají, kdy který z nich bude o dítě pečovat. „Na rozdíl od minulosti již není požadavek společného bydlení rodičů.“²²

6.4.3 Střídání rodičů u dítěte v jednom domě

K otázce střídavé péče realizované formou střídání rodičů u dítěte v jednom bytě se „Střídavka“ vyjádřila v diskuzi k článku „Střídavá péče s peřinami v tašce“, uveřejněnému na jejich internetových stránkách Nadou Nebeskou. Znění

---

¹⁷ Viz 15

¹⁸ Viz 9

¹⁹ Viz 14

²⁰ Viz 14

²¹ Viz 14

²² Viz 14

tohoto vyjádření je následující: „Náš názor je ten, že tuto variantu střídavé péče nezavrhujeme ani nepreferujeme, neboť má svá pozitiva, ale i v článku zmíněná negativa, a to i pro dítě (neosobní, umělé prostředí, kde dítě nepozná chod domácnosti ani u jednoho z rodičů).“²³

V příspěvku pod názvem „Je pro naše dítě vhodná péče jednoho rodiče?“ se autorka Vlasta Hurtová věnuje výčtu aspektů, které by měly mít rozhodující význam při rozhodování se mezi výhradní péčí jednoho rodiče a péčí střídavou. Co se věku týče, tak za velmi nebezpečné pro péči pouze jednoho z rodičů považuje například období dospívání. Dále je pro tento typ porozvodového uspořádání péče o dítě potřeba také nevynuceného souhlasu obou rodičů a schopnost dodržování pravidla „o nepřítomném jen dobře“, což omezuje nebezpečí jednostranného ovlivnění dítěte. Považuje také za velmi důležité, aby rodič, který dostane dítě do své výhradní péče, neměnil bydliště své, a tedy i dítěte, bez souhlasu druhého rodiče. Dále by tento rodič neměl dítěti rozmazlováním a poskytováním různých výhod vynahrazovat ztrátu druhého rodiče a měl by mu umožnit jej navštěvovat co nejčastěji. Pokud výše zmíněné požadavky není rodič schopen nebo ochoten dodržovat, pak je podle autorky vhodné přemýšlet spíše o střídavé péči o dítě.²⁴

Text přednášky Ing. Aleše Hodiny z odborného semináře na téma „Střídavá péče“ se věnuje předsudkům a problémům hovořícím proti střídavé péči, které jsou ovšem podle autora důsledkem rozchodu a nikoli důsledkem střídavé péče. Prvním z nich je předsudek, že dítě trpí stěhováním mezi dvěma domovy. V tomto ohledu se Hodina odvolává na to, že pro mnohé děti je tato situace naopak vítaná, protože je obohacuje novými podněty, nebo například širším okruhem kamarádů apod. Dále argumentuje tím, že i když se toto pro některé děti opravdu problémem stát může, tak při výlučné péči jednoho rodiče k němu v tom případě dochází také. Dítě pak pobývá u druhého rodiče například pouze na víkend, což je pro něj naopak z hlediska adaptace ještě horší variantou.²⁵

---

²³ Dostupné z <<http://www.stridavka.cz/stridava-pece-s-perinami-v-tasce.html>>

²⁴ Dostupné z <<http://stridavka.cz/je-pro-nase-dite-vhodna-pece-jednoho-rodice.html>>

²⁵ Dostupné z <<http://stridavka.cz/predsudky-proti-stridavce.html>>

Dalším problémem, zde zmiňovaným, je střídání dvou škol (školek). Ve střídání školek autor neshledává problém, a pro situaci střídání škol navrhuje dva způsoby řešení. Patří mezi ně výrazně delší intervaly střídání dítěte a zákaz odstěhovat se z dosahu dosavadního společného bydliště. Třetím zde zmiňovaným problémem jsou konflikty rodičů, které podle odpůrců střídavé výchovy znemožňují její fungování. V této problematice autor argumentuje svými vlastními zkušenostmi s rodiči a dětmi, kteří potvrzují opak. Pokud spory rodičů nejsou řešeny přímo před dítětem, pak podle něj nebývají problémem. Co se týče konfliktů při předávání dítěte, pak tyto problémy, podle autora, nastávají stejně tak při předávání ke styku u výlučné výchovy.²⁶

Poslední z článků, který v souvislosti se střídavou, potažmo výhradní, péčí zmíním, je článek s názvem „Důvody pro smysluplný a láskyplný vztah rozvedeného rodiče s dítětem – část 1.“ V něm se autor Eduard Bakalář vyjadřuje mimo jiné k důsledkům syndromu zavržení rodiče. Za první z těchto důsledků považuje to, že „dítě ztratí téměř vše, co s druhým rodičem souvisí“. Tyto ztráty se týkají jak hmotných statků, tak například také výchovného působení nebo praktické pomoci v různých životních fázích a situacích. Dalším z těchto důsledků je podle Bakaláře zabrždění a deformace emočního a psychosociálního vývoje dítěte. K tomu dochází například proto, že je nuceno potlačit nebo vytěsnit pozitivní emoce k nyní zavrhovanému rodiči. Dále mu byl také odebrán vhodný model k převzetí sexuální identity a role. Dalším z důsledků může být v neposlední řadě také narušení jeho vztahu k autoritám.²⁷

---

²⁶ Viz 25

²⁷ Dostupné z <<http://stridavka.cz/duvody-pro-smysluplny-a-laskyplny-vztah-rozvedeneho-rodice-s-ditetem-cast-1.html>>

7 Spravedlnost dětem

„Spravedlnost dětem“ je sdružení pro ochranu práv dětí, rodičů a prarodičů.²⁸

7.1 Porozvodová péče o dítě podle „Spravedlnost dětem“

V souvislosti s diskriminací rodičů, jejichž dítě má ve výhradní péči druhý rodič, vyzývá „Spravedlnost dětem“ na svých internetových stránkách (www.iustin.cz) rodiče nezletilých dětí, aby se připojili k vlnám žalob proti českému státu k Evropskému soudu pro lidská práva ve Štrasburku, ke kterým dochází od roku 2003.²⁹ Zároveň se toto sdružení věnuje také sepisování a odesílání peticí zaměřených na související témata.

7.1.1 Stížnosti Štrasburk

Na zmiňovaných webových stránkách se tedy „Spravedlnost dětem“ obrací na rodiče, kteří nemohou vychovávat své děti, ani se s nimi bezproblémově stýkat, neboť české státní struktury nechrání jejich práva. Žalobami chce „upozornit mezinárodní orgány na systematické porušování základních práv rodičů a jejich dětí českými státními strukturami, na státem řízenou diskriminaci.“ Chce „přimět české státní struktury k respektování lidské přirozenosti rodinných vztahů.“ Zatím proběhlo 7 vln těchto žalob, z nichž poslední se uskutečnila roku 2009.³⁰

Pro zájemce, kteří by se chtěli k vlně žalob připojit, nabízí také vzor žaloby. Z daného vzoru vyplývá, že za opakující se problém je považováno především porušování článků 6, 8 a 14 Úmluvy o ochraně základních práv a svobod a článku 5 dodatkového Protokolu č. 7.³¹

Jsou zde mimo jiné vypsány zmiňované články, ve kterých jsou zvýrazněny slova či pasáže, které „Spravedlnost dětem“ považuje za problematické. Mezi tyto patří například „spravedlivě“, „neustranným“, „bez diskriminace“ či „rovná práva a povinnosti ve vztazích k dětem.“³²

Nepodání stížnosti k Ústavnímu soudu je v tomto vzoru žaloby zdůvodňováno judikaturou Ústavního soudu, která „ve věcech úpravy výchovy

---

²⁸ Dostupné z <<http://www.iustin.cz/>>

²⁹ Dostupné z <<http://www.iustin.cz/art.asp?art=186>>

³⁰ Viz 29

³¹ Dostupné z <http://www.iustin.cz/strasburk/formul_2.htm>

³² Viz 31

nezletilých dětí potvrzuje diskriminační protiotcovské zaměření obecných soudů. Tato diskriminace otců nezletilých dětí je v českém soudnictví přímo systémová, ...³³

K podložení své stížnosti příkládá „Spravedlnost dětem“ také rozhovor se zmocněncem vlády České republiky pro lidská práva Janem Jařabem, který byl uveřejněn v deníku Hospodářské noviny dne 6. 8. 2003. V tomto rozhovoru mimo jiné zmínil, že „vloni připadlo po rozvodech dvacet tisíc dětí ženám, zatímco muži odešli od soudu s potomky ve čtrnácti stech případech.“³⁴

7.1.2 Petice

Jednou z peticí, které tato organizace zveřejnila na svých webových stránkách je „Petice na podporu střídavé péče o děti po rozvodu a rozchodu rodičů“. Ta byla sepsána roku 2007 „Petičním výborem pro vyrovnané rovné příležitosti“.³⁵

Požadavky zde obsažené se týkají především skončení opomíjení diskriminace mužů v porozvodové výchově dětí a prosazování opatření k zajištění výchovy dětí po rozvodu a rozchodu rodičů také otcí. Dále zde stojí požadavek o prosazení zásady paritního zastoupení mužů a žen v rozhodujících orgánech v opatrovnickém soudnictví. Petice také požaduje, aby Zpráva o stavu lidských práv v ČR za rok 2006 byla „doplněna v kapitole 7 – Rovné příležitosti žen a mužů – o statistická data o /ne/rovnosti žen a mužů v porozvodové výchově dětí...“³⁶

7.2 Střídavá péče o děti podle „Spravedlnost dětem“

Postoje „Spravedlnost dětem“ k otázce střídavé péče o děti lze vysuzovat například z výše zmiňované petice, kterou podporuje. Stojí zde, že „střídavá péče dětem zachovává oba rodiče a oběma rodičům umožňuje své děti skutečně vychovávat“, zároveň „vyrovnává společensky nežádoucí absenci otců v porozvodové výchově a podporuje rovnost žen a mužů“. Střídavá výchova také „redukuje porozvodové komplikace a děti v ní prospívají nejlépe“, což je, podle

---

³³ Viz 31

³⁴ Dostupné z <<http://www.iustin.cz/images/Jarab.gif>>

³⁵ Dostupné z <http://www.iustin.cz/files/pet_str.pdf>

³⁶ Viz 35

tohoto dokumentu, prokázáno mnoha výzkumy, a umožňuje dětem zachovávat vztahy se širším příbuzenstvem obou rodičů.³⁷

7.2.1 Poradna pro střídavou péči

Za účelem podpory střídavé péče zřídila tato organizace v Praze poradnu pro střídavou péči. Ta je určena všem, kteří si chtějí i po rozvodu či rozchodu zachovat svůj vztah s dětmi, chtějí zabezpečit svůj podíl na jejich výchově, nebo řeší jiné problémy jako rodiče či prarodiče. Důvodem jejího zřízení byla také rada „Spravedlnost dětem“ rodičům prožívajícím rozvod či rozchod nespolehat se pouze na svého advokáta. Důležité je „vědět, co od něho chtít a jak ho začlenit“, s čímž může rodičům pomoci právě tato poradna.³⁸

7.2.2 Klub Střídáček

Klub Střídáček je „neformální klub rodičů a dětí se střídavou péčí“. Zaměřuje se na vzájemnou výměnu zkušeností se střídavou výchovou a těm rodičům, jejichž střídavou péčí o děti okolí nechápe či odmítá, dodává potřebnou morální podporu. Děti se zde setkávají s dalšími dětmi se stejnou zkušeností. Klub je otevřen také těm rodičům, kteří řeší výchovu svého dítěte po rozvodu či rozchodu a zatím pouze přemýšlejí o vhodnosti střídavé péče. Aktuálnost tohoto klubu však zůstává otázkou, a to z důvodu, že jeho poslední zveřejněná akce proběhla 15. 12. 2011.³⁹

7.3 Otcovství podle „Spravedlnost dětem“

Zmiňované internetové stránky obsahují také text určený matkám. V tomto textu jsou zmiňovány pozitivní důsledky působení otce na děti při výchově. Stojí zde například, že vývoj dětí vyrůstajících bez otce je, podle výsledků podrobných psychologicko-sociologických výzkumů, trvale poznamenán. Z rodin, kde nefungovala rovnováha základního lidského vztahu dítě – matka, dítě – otec, vycházejí lidé nešťastní a neúspěšní v osobním i pracovním životě, kteří nemají daleko ke drogám, alkoholismu, či různým sektám. Přítomnost otce při výchově má pro dítě stejný význam, jako naučit se mluvit a zdravit. Rovnováha vztahů dítěte s oběma rodiči v době, kdy se jeho osobnost formuje, je tedy

---

³⁷ Viz 35

³⁸ Dostupné z <<http://www.iustin.cz/art.asp?art=403>>

³⁹ Dostupné z <<http://www.iustin.cz/art.asp?art=434>>

nepostradatelnou.⁴⁰ Tento text však postrádá názvy či odkazy na zmiňované „psychologicko-sociologické výzkumy“, jejichž výsledky zde používá jako argumenty hovořící proti výhradní péči jednoho z rodičů.

Dalším zde uveřejněným dokumentem, ze kterého lze usuzovat na názory „Spravedlnost dětem“ na otcovství, je článek, publikovaný PhDr. Tomášem Novákem v „Právo a rodina č.5/2012“, s názvem „Dilema střídavé péče: Potřebují děti víc otce nebo jeden domov?“. Zde se můžeme například dočíst, že oba rodiče mají rozdílné úlohy při výchově – matka bývá zdrojem primární ochrany, otec oproti tomu přináší prvek větší aktivity. Tato rozdílnost však neznamena nedostatečnost u jednoho z nich. Dcera se od otce učí, co lze od mužů očekávat, a zároveň také taktice a strategii mezilidských vztahů. Pro dítě je, podle tohoto článku, optimální „třístranný socializační model“, který zahrnuje vztah k matce, k otci a také možnost sledovat a participovat na vztahu rodičů. Zatímco při svěřením dítěte do péče matky přichází dítě hned o dva z těchto pilířů (o třetí úplně a o druhý z velké části), tak při svěřením do střídavé péče přichází pouze o část třetího pilíře, protože kromě zachování vztahu s oběma rodiči jsou rodiče nuceni spolu i nějakým způsobem komunikovat a předávat si informace.⁴¹

---

⁴⁰ Dostupné z <<http://www.iustin.cz/maminkam/default.asp>>

⁴¹ Dostupné z <<http://www.iustin.cz/art.asp?art=471>>

8 Unie otců – otcové za práva dětí

„Unie otců – otcové za práva dětí“ (dále jen „Unie otců“) je nejstarší odborně vedenou organizací otců, zaregistrovanou roku 1988. Své sídlo má v Praze. Hlavní oblastí jejího zájmu jsou rozvodové a porozvodové problémy spojené s nezletilými dětmi. Její podstatou a cílem je „úsilí o optimální fungování rodiny a plnohodnotná výchova dětí, a tím i příštích generací“. Dále také žádá morální a právní odpovědnost soudů.⁴²

8.1 Rodina podle „Unie otců“

Kořeny problémů ve společnosti vidí „Unie otců“ v nesprávné, nedostatečné a mnohdy i zdeformované výchově v rodině. Z tohoto důvodu usiluje o zdravé vztahy v rodině, a tím i ve společnosti, a také o správnou funkci rodiny a její stabilitu. Porozuměním správného úkolu muže a ženy a pochopením a učením se role otce a matky také podporuje snížení rozvodovosti.⁴³ Způsoby, jakými o správnou funkci rodiny a zdravé vztahy v ní usiluje, však zůstávají neznámou. Její příspěvky se věnují převážně porozvodovému uspořádání péče o dítě a nikoli problematice rodiny před rozvodem.

Hlavním problémem, vůči kterému vystupuje, je omezování práv dítěte, zvláště pak omezování práva na oba rodiče. Bojuje tedy proti diskriminaci mužů, žen, i dětí. K další její činnosti proto patří úsilí o vytvoření účinných legislativních nástrojů, vedoucích k „upevnění rodiny a posílení její výchovné funkce“.⁴⁴ V souvislosti s tímto se podílí na „zavádění moderních metod, které pomáhají zmírnit negativní dopad krizí v partnerských či manželských vztazích“. Podle jejího názoru je právní praxe soudů opožděna téměř o 30 let za odbornými poznatky, co se otázek rodiny týče.⁴⁵ Konkrétní podobu těchto „moderních metod“ a „účinných legislativních nástrojů“ však opět na svých webových stránkách neuvádí.

---

⁴² Dostupné z <<http://www.unie-otcu.cz/unie-otcu.html>>

⁴³ Dostupné z <<http://www.unie-otcu.cz/>>

⁴⁴ Viz 43

⁴⁵ Viz 42

8.2 Porozvodová péče o dítě podle „Unie otců“

K činnosti „Unie otců“, co se porozvodové péče o dítě týče, patří například vzájemná účast na soudních jednáních (jako veřejnost), čímž dodávají otcům podporu. Někteří z jejích členů také otce při soudních jednáních přímo zastupují. Mohou být také přítomni při předávání dětí mezi rodiči, a to z důvodu možnosti učinění případného svědectví.⁴⁶

8.2.1 Petice za rodičovskou rovnoprávnost

Dne 21. června 2012 byla sepsána „Petice za rodičovskou rovnoprávnost“. Autory petice jsou „Občané za svá práva v Praze“ za podpory „Unie otců – otcové za práva dětí“, „Spravedlnost dětem“, „Střídavka.cz“, „Striedavá starostlivost o deti, slovensko-česká spoločnosť“ a „Adikia.cz“. Mezi požadavky této petice patřilo odstoupení ministra spravedlnosti JUDr. Jiřího Pospíšila, řešení nerovnoprávnosti mezi muži a ženami (kde se jednalo o výraznou diskriminaci otců českými soudy, pokud jde o výchovu dětí), stanovení výživného podle skutečných příjmů rodiče, zrušení vězení pro dlužníky a náprava soudního systému. Pod posledním požadavkem jsou myšleny svobodné volby soudců a obnovení porot podle vzoru Švýcarska či USA.⁴⁷

8.2.2 Prohlášení k projednávání návrhu na nové znění § 116 občanského soudního řádu

Formou tzv. „technické novely“ § 116 Občanského soudního řádu se ministerstvo spravedlnosti pokusilo narušit princip veřejnosti soudních jednání v opatrovnických věcech. Podle „Unie otců“ se v této novele nejednalo o posílení práv dětí, ale o to, aby „nebylo vidět, co se za zavřenými dveřmi soudních síní vlastně děje.“⁴⁸ V této souvislosti zaslal dne 3. 4. 2012 předseda Unie otců Valentin Papazian dopis Legislativní radě vlády. V tomto prohlášení sděluje nesouhlas „Unie otců“ se záměrem na faktické potlačení a omezení veřejnosti při soudních jednáních. Argumentuje tím, že pro skutečné blaho dítěte je nutné

---

⁴⁶ Viz 42

⁴⁷ Dostupné z <<http://www.obcanepraha.cz/info/pdf/rovnpet.pdf>>

⁴⁸ Dostupné z <<http://www.unie-otcu.cz/informace.html>>

uplatňovat základní právo jeho rodičů na spravedlivý veřejný proces. Přítomnost veřejnosti podle jejího názoru částečně zabraňuje největším justičním zločinům.⁴⁹

Výsledkem této snahy je dopis podepsaný náměstkem místopředsedkyně vlády České republiky, vrchní ředitel Sekce Legislativní rady vlády. Jeho obsahem je sdělení, že Legislativní rada vlády doporučila navrženou úpravu § 116 odst. 2 vypustit.⁵⁰

8.2.3 Prohlášení a výzva Unie otců u příležitosti Dne lidských práv

V dokumentu „Prohlášení a výzva Unie otců u příležitosti Dne lidských práv“ stojí, že jsme u nás stále „svědky porušování lidských práv, porušování Ústavy, zákonů ČR i mezinárodních úmluv OSN, nerespektování Evropského soudu pro lidská práva ani nálezů Ústavního soudu“. Jedná se o problém diskriminace otců, kterým je bráněno vychovávat své vlastní děti, přičemž dětem je zároveň znemožňován řádný vztah s otcem a prarodiči. Proto „Unie otců“ žádá o spravedlnost, bez ohledu na pohlaví, o rovnost v důstojnosti a právech, o spoluúčast, právo na rodinný život a o spravedlivý proces, což jsou práva zakotvená ve Všeobecné deklaraci.⁵¹

Unie otců tedy tímto dokumentem žádá všechny kompetentní osoby o zásadní změnu současné „destruktivní a diskriminační“ praxe. Závěrem, vzhledem k právu na svobodný přístup k informacím, přikládá 3 dotazy na soudy. Tyto otázky se týkají změn rozhodnutí o výchovném prostředí v případě prokázaného opakovaného a bezdůvodného bránění oprávněnému rodiči ve styku s dítětem, soudního napomenutí nezletilého a jeho rodiče, který narušuje jeho řádnou výchovu a počtu rozsudků svěřujících děti do střídavé péče obou rodičů.⁵²

8.3 Výživné podle „Unie otců“

Výše zmíněné prohlášení obsahuje také vyjádření k záležitosti zbavení svobody v důsledku neschopnosti platit výživné na děti. Stát v těchto případech trestá za dluh, který sám uměle vyměřil a nebere v úvahu skutečné příjmy a skutečné výdaje, čímž přehlíží problém nezaměstnanosti a krize. Péče o děti

---

⁴⁹ Dostupné z <<http://www.unie-otcu.cz/pravo.html>>

⁵⁰ Viz 48

⁵¹ Viz 43

⁵² Viz 43

a jejich výchova je však právem rodičů a děti mají naopak právo na rodičovskou výchovu a péči. Rodiče, kteří pečují o děti, mají zároveň právo na pomoc státu.⁵³

8.3.1 Otevřený dopis prezidentu ČR – žádost o milost

Na svých internetových stránkách (www.unie-otcu.cz) zveřejnila „Unie otců“ také otevřený dopis prezidentu České republiky – žádost o milost, sepsanou v Praze 30. května 2012 Lubošem Mesznerem. V tomto dopise stojí, že během tří let došlo, vlivem zpřísnění znaků trestného činu zanedbání povinné výchovy a zdvojnásobení trestní sazby, ke zdvojnásobení počtu vězňů odsouzených za neplnění povinnosti platit výživné. Dále jsou zde zmíněny náklady na jednoho vězně ve srovnání s průměrnou výší výživného. Stát tedy podle jejich názoru vynakládá více než desetinásobek průměrného výživného na věznění neplatičů výživného, přičemž potřebné děti „nechává živořit“. V závěru dopisu stojí žádost o vyhlášení amnestie neplatičům výživného.⁵⁴

8.4 Unie otců – závěr

„Unie otců“ tedy na jedné straně vyznává tradiční hodnoty, co se rodiny týče. Uvádí například, že usiluje o správnou funkci rodiny, o porozumění správného úkolu muže a ženy, a o pochopení a učení se role otce a matky. Na straně druhé však hlásá, že právní praxe soudů je opožděna o téměř 30 let za odbornými poznatky, co se rodiny týče a ohrazuje se proti diskriminaci otců soudy, pokud jde o porozvodovou výchovu dětí, s odvoláním se na schopnosti a právo otců na výchovu jejich dětí. Není tedy zcela zřejmé, co „Unie otců“ míní správným úkolem muže a ženy, a rolí otce a matky, když péče o děti a jejich výchova s tradiční úlohou otce příliš nekorresponduje.⁵⁵

---

⁵³ Viz 43

⁵⁴ Viz 43

⁵⁵ Odkazy na zdroje těchto informací viz výše

9 K 213

„Tátové k dětem, ne do vězení“. „K 213“ je občanským sdružením, založeným roku 2004, s jedním oficiálně definovaným cílem – vypuštěním paragrafu 213 z trestního kodexu ČR. „... v současnosti se toto sdružení vyprofilovalo jako jediná skutečně nezávislá a nebojácná opozice současným pokřiveným justičním strukturám a nakonec i jako jediný svobodný moderovaný hlas občanské společnosti v oblasti justice a rodinného práva.“⁵⁶

V dnešní době „K 213“ monitoruje práci justice a podává trestní oznámení a podněty ke kárnému řízení na pracovníky justice, kteří „nerespektují platné právní předpisy a zákony, závazné rozsudky nadřízených instancí nebo jednají v rozporu s dobrými mravy“. Dále se věnuje vzdělávání pracovníků justice a široké veřejnosti, a šíření právního povědomí o spravedlivém procesu a právech občanů, kteří se dostanou před soud. V neposlední řadě se věnuje také právní pomoci občanům stíženým soudní či jinou nespravedlností.⁵⁷

9.1 Výživné podle „K 213“

Hlavním cílem „K 213“ je tedy vypuštění § 213 z trestního kodexu ČR. Tento paragraf stanovuje, že „Kdo neplní, byť z nedbalosti, svou zákonnou povinnost vyživovat nebo zaopatřovat jiného, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.“⁵⁸

Podle K 213 měl tento paragraf logický smysl v době svého vzniku, kdy zaměstnání bylo povinné pro každého, protože každý musel mít nějaký výdělek a neplacení výživného tedy bylo činěno záměrně. V případě, že byl rodič z důvodu neplacení zavřen do vězení, pak i zde musel být zaměstnán a tudíž mu bylo výživné z čeho srážet. V dnešní době však vlivem vysoké nezaměstnanosti a tím, že naprostá většina vězňů nepracuje, svůj smysl už postrádá. Vězňům není výživné z čeho strhávat a po propuštění na svobodu je z důvodu záznamu v rejstříku trestů

---

⁵⁶ Dostupné z http://www.k213.cz/Joomla/index.php?option=com_content&view=article&id=65:onas&catid=38:tiskove-prohlaeni-k213

⁵⁷ Viz 56

⁵⁸ Dostupné z <http://zakony.kurzy.cz/140-1961-trestni-zakon/paragraf-213/>

pravděpodobnost nalezení zaměstnání, a tedy následného placení výživného, velmi nízká. „Podle § 213 je v ČR ročně odsouzeno zhruba 11 000 lidí.“⁵⁹

9.2 Porozvodová péče o dítě podle „K 213“

Kromě výše zmiňovaného vypuštění § 213 z českého trestního zákoníku si „K 213“ klade za cíl také dosažení naprosté rovnoprávnosti mužů v přístupu k výchově dětí a podílu na ní, a její přenesení do praxe orgánů péče o dítě a soudů.⁶⁰

Za tímto účelem na svých internetových stránkách (www.k213.cz) zveřejnila „K 213“ také „desatero opatrovnického sporu“, obsahující rady, určené těm, kteří se na ni obracejí s žádostí o pomoc. V něm je mimo jiné vyjmenováno například chování, které pomáhá, nebo naopak zcela jistě nepomáhá, kvítězství nad protistranou v případě sporu o opatrovnictví. Mezi pozitivní aspekty patří například znalost svých práv, neústupnost či odhodlanost. Naopak mezi negativní se řadí pláč, apely na slušnost, víra v dohodu s protistranou apod. Závěrem desatera však stojí rada: „cokoli uděláte, je vždycky lepší, než když neuděláte nic“.⁶¹

9.3 Česká justice podle K 213

Současný „odlidštěný, posttotalitní stav justice“ považuje „K 213“ za zcela nepřijatelný. Z tohoto důvodu si za další ze svých cílů klade „zlidštění justice spojené s její zásadní reformou a personální obměnou.“⁶²

9.3.1 Petice za zásadní reformu justice

Na zmiňovaných webových stránkách sdružení se nachází také odkaz na on-line podpis „Petice za propuštění politického vězně Aloise Hlásenského a za zásadní reformu justice“. Tato petice požaduje „obnovu právního stavu,

---

⁵⁹ Viz 56

⁶⁰ Viz 56

⁶¹ Dostupné z <<http://www.k213.cz/DESATERO-opatrovnickeho-sporu>>

⁶² Viz 56

právních jistot a fungování justice na úroveň alespoň z 30. let 20. Století (do r. 1938)“.⁶³

Dále obsahuje dílčí kroky vedoucí k naplnění tohoto dlouhodobého požadavku. Mezi tyto kroky patří mimo jiné zavedení přímé odpovědnosti soudce za rozsudky jím vydané, okamžitá a stoprocentní deobolševizace justice, zavedení soudních porot a volitelnosti soudců a státních zástupců na maximálně 5leté období, nebo například automatická povinnost bezplatné omluvy státu za trestní stíhání při vynesení zprošťujícího rozsudku. Mezi závěrečné body petice poté patří okamžité vykonání všech platných a vykonatelných rozsudků mezinárodních soudů (především ESLP ve Štrasburku), vyvození osobní zodpovědnosti vůči soudcům a státním zástupcům, kteří vyřizovali případy, kde byl vynesen zprošťující rozsudek, nebo které byly později napadeny rozhodnutím mezinárodního soudu a okamžité mimosoudní odškodnění všech obětí justičních omylů (včetně, tamtéž uvedené, výše odškodnění).⁶⁴

Příčiny dnešního stavu justice shledávají autoři petice především v nikdy neprovedené deobolševizaci justice (a ponechání moci v rukou předchozích komunistických rodů a rodin), v neovladatelnosti soudců spolu s jejich doživotními jistotami (neprovázanými s výsledky jejich práce), a v nulové zpětné vazbě za špatnou práci ke konkrétním osobám. K projevům tohoto stavu se řadí „beztrestné zneužívání pravomocí jednotlivými pracovníky justice“ a „naprostá ztráta právních jistot pro většinu obyvatelstva“ (fiktivní exekuce, vykonstruovanými důvody podepřené věznění otevřených kritiků justice, ...)⁶⁵

---

⁶³ Dostupné z

<http://www.petice24.com/petice_za_propusteni_politickeho_vezne_aloise_hlasenskeho

>

⁶⁴ Viz 63

⁶⁵ Viz 63

10 Liga otevřených mužů (LOM)

„LOM“ je nezisková organizace pro muže, která vznikla roku 2006. Je členem mezinárodních sítí mužských organizací a hnutí. Chce, aby čeští muži vzali život do svých rukou, a zároveň jim dává podporu pro zvyšování kvality jejich života. Informuje muže, jak se aktivně starat o své zdraví a osobní růst, jak pečovat o své děti, vztahy a rodinu, jak zapojit mužský element do školství i jak přispívat k rozvoji občanské společnosti.⁶⁶

Také se věnuje internetovému a osobnímu poradenství pro muže v obtížných životních situacích, nabízí zážitkové i vzdělávací akce pro muže nad 20 let a přispívá jako expert na mužské téma do článků a rozhovorů v médiích. Mezi její další aktivity patří prosazování zájmů mužů na půdě Rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů, nebo provozování informačního portálu o mužském světě (www.ilom.cz).⁶⁷

10.1 Podpora mužů podle „LOM“

Pátečním programem „LOM“ je program s názvem „Muži mužům“, který podporuje muže, aby si vědomě organizovali svůj osobní, partnerský a rodinný život a zaměřuje se na zvýšení kvality jejich života a podporu jejich osobního růstu a sebereflexe v současném světě.⁶⁸

Součástí tohoto programu je organizace víkendových workshopů pro muže, které se zaměřují na osobní rozvoj. Pořádá také mužské skupiny a připravuje outdoorové akce pro rozvoj mužských kvalit a prožitků sounáležitosti. K dalším jeho aktivitám patří individuální poradenství, ve formě internetové i přímé, a vzdělávací, publicistické a kulturní akce.⁶⁹

10.1.1 Mužské skupiny

Zmiňované „mužské skupiny“ nabízejí mužům přímou a otevřenou komunikaci, poskytují konkrétní zpětnou vazbu a mužskou podporu, a jsou podporou pro osobní změnu.⁷⁰ Mužům se zde dostává pozornosti, naslouchání

---

⁶⁶ Dostupné z <<http://web.ilom.cz/o-nas.html>>

⁶⁷ Viz 66

⁶⁸ Dostupné z <<http://web.ilom.cz/muzi-muzum.html>>

⁶⁹ Viz 68

⁷⁰ Dostupné z <<http://web.ilom.cz/muzi-muzum/muzske-skupiny.html>>

a nabídek, co mohou v situaci, kterou konkrétní muž řeší, udělat.⁷¹ Cílem účasti na těchto setkáních je najít místo pro inspiraci a tříbení vlastních názorů, a zlepšení kvality života na základě přímé a otevřené komunikace.⁷²

10.2 Muži v institucionální výchově a vzdělávání podle „LOM“

Dalším z programů „LOM“ je „Muži do škol“. Ten podporuje muže, kteří se chtějí realizovat v péči o děti a jejich výchově, zejména ve školním prostředí. Zaměřuje se na podporu aktivního zapojování mužů do institucionální výchovy a vzdělávání. Jeho cílem je podpořit muže v jejich pedagogických aktivitách, a ukázat školám a školkám cesty, jak zapojit muže do vzdělávání.⁷³

V tomto programu vychází „LOM“ z předpokladu, že jsou muži pro výchovu a vzdělávání stejně důležití, jako ženy a přinášejí do ní odlišná témata, která se mohou stát pro děti rolovým vzorem. Aktivní účast mužů na institucionální výchově dětí je nutná pro zdravý a kvalitní psychosociální vývoj dětí, a to zejména s ohledem na situaci v neúplných rodinách. Tato sféra přesto podle „LOM“ zásadně postrádá účast mužů, kteří nejsou motivováni pro práci ve školství ne jen finančně, ale zejména společenským stigmatem.⁷⁴

Z těchto důvodů pořádá „LOM“ školení pro vzdělávací instituce s cílem zvýšit počet mužů ve školách, a také kurzy pro muže – učitele. Dále se věnuje přednáškám a seminářům pro veřejnost a organizuje workshopy pro rodičovská centra, školy a školky. Každoročně také připravuje akce u příležitosti Dne učitelů.⁷⁵

10.3 Otcovství podle „LOM“

Za účelem podpory otcovství vznikl v „LOM“ program „Táto, máš na to“. Ten se zaměřuje na podporu aktivního otcovství, tedy na pravidelnou péči o děti a jejich životní prostor.⁷⁶

---

⁷¹ Dostupné z <<http://web.ilom.cz/programy/mui-mum/akce/615-muska-skupina-v-praze.html>>

⁷² Dostupné z <<http://web.ilom.cz/programy/mui-mum/akce/544-prom-praha-20122013.html>>

⁷³ Dostupné z <<http://web.ilom.cz/muzi-do-skol.html>>

⁷⁴ Viz 73

⁷⁵ Viz 73

⁷⁶ Dostupné z <<http://web.ilom.cz/tato-mas-na-to.html>>

Rodičovství chápe jako sdílený úvazek, jehož by se muži měli ve vlastním zájmu aktivně účastnit. Aktivní otcovství podle něj rozvíjí osobnost, upevňuje partnerské a rodinné vazby, uspokojuje potřebu přesáhnout sebe sama a rozšiřuje možnosti pro profesní seberealizaci ženy. Generace otců 20. století byla pasivní a dnešní muži tak nemají pro aktivní otcovství modely a vzory. Péče o děti však přináší mužům sebeúctu, pevnou vazbu s dětmi, pevnější partnerský vztah, smysl života a kontakty s jinými otci, rodinami a komunitou. Otcové navíc mají specifické úkoly při výchově dětí. Řadí se mezi ně například podpora autonomie dítěte, být dítěti autoritou a učení dítěte zvládat agresi.⁷⁷

Z těchto důvodů „LOM“ jako první a dosud jediná organizace v ČR pořádá od roku 2008 předporodní kurzy pro nastávající otce, věnuje se psychologickému a právnímu poradenství, a připravuje přednášky a semináře pro veřejnost a workshopy pro rodičovská centra.⁷⁸

10.3.1 „Táta v centru“

Projekt „Táta v centru“ se zaměřuje na cílenou podporu mužů-otců, kteří mají zájem o aktivní otcovství. Tím přispívá k tomu, aby se muži více zapojovali do rodinného života. Součástí tohoto programu je také pořádání „Tátafestu“.⁷⁹ „Tátafest“ je neformální happening konaný u příležitosti Dne otců, který LOM organizuje od roku 2007, a který se koná jednou ročně, vždy třetí neděle v červnu.⁸⁰

10.3.2 „Táta na plný úvazek“

Projekt s názvem „Táta na plný úvazek“ posiluje prestiž a kompetence mužů v roli primárních pečovatелů o děti. Motivuje firmy k poskytování benefitů otcům a k zavádění takových forem organizace práce, které umožňují rovnocenné pracovní zapojení obou rodičů. Mezi další aktivity projektu patří informování a motivování rodičů a zaměstnavatelů ve směru proti genderovým stereotypům. Zároveň je zřízena poradna pro aktivní táty, která poskytuje bližší informace

---

⁷⁷ Viz 76

⁷⁸ Viz 76

⁷⁹ Dostupné z <<http://web.ilom.cz/tato-mas-na-to/tata-v-centru.html>>

⁸⁰ Dostupné z <<http://www.tatafest.cz/>>

o aktivním otcovství, o využívání rodičovské dovolené otců a o možnostech zahájení samotného podnikání na rodičovské dovolené.⁸¹

10.3.3 „Táto, jak na to“

Projekt „Táto, jak na to“, organizovaný ministerstvem práce a sociálních věcí ve spolupráci s Ligou otevřených mužů, si za své cíle určil zviditelňování hodnoty otcovství, zvýšení podílu mužů, kteří se aktivně podílejí na rodičovství a eliminaci diskriminace žen na trhu práce. Posiluje rodičovské kompetence u mužů a ukazuje, co jim osobně rodičovství přináší. Rodičovství chápe jako sdílený úvazek a nabízí nástroje, jak v něm zvýšit podíl mužů. Snaží se povzbudit firmy a státní správu, aby více mysleli na otce a nabízeli jim atraktivní benefity a začlenili aktivní otcovství do svých personálních strategií.⁸²

Z rychlého sociologického průzkumu, který provedlo Ministerstvo práce a sociálních věcí ve spolupráci se společností Mediaresearch, a.s. na závěr projektu „Táto, jak na to?“, vyplývá, že 87 % české populace zastává názor, že otcové jsou schopni starat se o děti stejně jako matky. K této odpovědi se přiklání 92% otců a 82% matek. Na otázku, zda se otcové podílejí na každodenní péči o děti, odpovědělo kladně 64% respondentů, 78 % otců a 55 % matek.⁸³

---

⁸¹ Dostupné z <<http://www.olivy-os.cz/projekty/projekty-esf-aktualni/lom>>

⁸² Dostupné z <<http://tatojaknato.cz/>>

⁸³ Dostupné z <<http://www.mpsv.cz/cs/12713>>

Závěr

Cílem této práce byl popis a porovnání jednotlivých tezí, ze kterých zmiňované organizace vycházejí a nástin jejich činnosti. V otázce tezí všechny tyto organizace shodně zastávají názor, že otcové jsou pro výchovu dětí stejně důležité, jako matky. V českém soudnictví podle nich dochází k diskriminaci otců při rozhodování o porozvodové výchově dětí, a to ačkoli jsou si oba rodiče rovni a mají stejná rodičovská práva, přičemž zároveň i děti mají právo na výchovu obou rodičů. „Střídavka“, „Spravedlnost dětem“ a „Unie otců“ proto podporují střídavou péči, jako nejvhodnější řešení porozvodové péče o děti, která jim zachovává, i po rozvodu, oba rodiče. Tyto organizace se však zároveň snaží o upevnění rodiny, o podporu jejího optimálního fungování a o její obranu.

K otázce rozvodu se vyjadřují „Střídavka“ a „Unie otců“, a to způsobem, kdy se staví proti němu a snaží se podporovat snížení jejich počtu. „Unie otců“ a „K 213“ se poté zabývají také problematikou výživného. Jedná se především o problémy vyplývající z trestu odnětí svobody pro neplatiče výživného.

„Střídavka“, „Spravedlnost dětem“ a „Unie otců“ se tedy příliš neliší ve svém programu a v tezích, ze kterých vycházejí. „K 213“ oproti nim soustředí svou činnost převážně na zmiňovanou problematiku výživného, a také na reformu justice. „LOM“ se od ostatních těchto organizací liší nejvíce. Nevěnuje se tématu rodičovství, jako takového, střídavé péči o dítě, ani problematice rozvodu a výživného, ale soustředí se konkrétně na mužskou tematiku a na problematiku aktivního otcovství.

Anotace

Jméno a příjmení autora:	Kateřina Poláchová
Název fakulty:	Filozofická fakulta
Název katedry:	Katedra sociologie a andragogiky
Název práce:	Mužské a otcovské organizace v ČR
Počet znaků:	79 285
Počet příloh:	0
Počet použitých zdrojů:	59

Klíčová slova: otcovské organizace, otcovství, porozvodová péče o dítě, rodina, rozvod, střídavá výchova

Key words: fathers' movement, fatherhood, post-divorce child care, family, divorce, joint custody

Anotace: Tématem této bakalářské práce jsou mužské a otcovské organizace v ČR, teze, ze kterých vycházejí a jejich činnost. První část práce se zabývá teoretickým ukotvením problematiky rodiny, rozvodu, porozvodového uspořádání péče o dítě, střídavé péče a otcovství. Druhá část se věnuje popisu pěti mužských a otcovských organizací v ČR. Jsou jimi „Střídavka“, „Spravedlnost dětem“, „Unie otců – otcové za práva dětí“, „K 213“ a „Liga otevřených mužů“. Obsahuje základní teze, ze kterých vycházejí a také popis jejich činnosti. Představuje jejich pohled na rodinu, otcovství, porozvodovou péči a střídavou péči o dítě.

Annotation: The topic of this bachelor's paper are men and fathers' movement in the Czech Republic, thesis, on which they are based and their activities. First part of the work deals with theory of family, divorce, post-divorce child care, joint custody and fatherhood. Second part is devoted to the description of men and fathers' movement in the Czech Republic. Those are „Střídavka“, „Spravedlnost dětem“, „Unie otců – otcové za práva dětí“, „K 213“ a „Liga otevřených mužů“. It contains basic thesis on which they are based and a description of their

activities. It represents their view of family, fatherhood, post-divorce care and joint custody.

Použitá literatura

BAKALÁŘ, E. a kol. Průvodce rozvodem pro všechny zúčastněné. Praha: Lidové noviny, 1996. ISBN: 80-7106-157-3.

BAKALÁŘ, E. a kol. Rozvodová tematika a moderní psychologie. Praha: Karolinum, 2006. ISBN: 80-246-1089-2.

GARDNER, R. A. Syndrom zavrženého rodiče. Praha: MPSV, 1996. ISBN: 80-85529-22-X.

GILLERNOVÁ, I., KEBZA, V., RYMEŠ, M. a kol. Psychologické aspekty změn české společnosti: Člověk na přelomu tisíciletí. Praha: Grada, 2011. ISBN: 978-80-247-2798-1.

JANOŠOVÁ, P. Dívčí a chlapecká identita: vývoj a úskalí. Praha: Grada, 2008. ISBN: 978-80-247-2284-9.

MALÝ SOCIOLOGICKÝ SLOVNÍK. Praha: Svoboda, 1970.

MATĚJČEK, Z. Rodiče a děti. Praha: Avicenum, 1986.

MATOUŠEK, O. Rodina jako instituce a vztahová síť. 3. vyd. Praha: SLON, 2003. ISBN: 80-86429-19-9.

MATOUŠEK, O. Slovník sociální práce. 2. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN: 978-80-7367-368-0.

PLAŇAVA, I. Jak se (ne)rozvádět. Praha: Grada, 1994. ISBN: 80-7169-129-1

RENZETTI, C. M., CURRAN, D. J. Ženy, muži a společnost. Praha: Karolinum, 2003. ISBN: 80-246-0525-2.

ŠPAŇHELOVÁ, I. Dítě a rozvod rodičů. Praha: Grada, 2010. ISBN: 978-80-247-3181-0.

VELKÝ SOCIOLOGICKÝ SLOVNÍK, SV.2, P-Ž. Praha: Karolinum, 1996. ISBN: 80-7184-310-5.

WARSHAK, R. A. Revoluce v porozvodové péči o děti. Praha: Portál, 1996.
ISBN: 80-7178-089-8.

ZOLA, L. Soumrak otců: archetyp otce a dějiny otcovství. Praha: Prostor, 2005.
ISBN: 80-7260-145-8.

Internetové zdroje

§ 213 ZANEDBÁNÍ POVINNÉ VÝŽIVY dostupné z: <http://zakony.kurzy.cz/140-1961-trestni-zakon/paragraf-213/> [cit. 27. 02. 2013]

DESATERO OPATROVNICKÉHO SPORU dostupné z: <http://www.k213.cz/DESATERO-opatrovnickeho-sporu> [cit. 16. 02. 2013]

DILEMA STRÍDAVÉ PÉČE: POTŘEBUJÍ DĚTI VÍC OTCE NEBO JEDEN DOMOV?; PhDr. Tomáš Novák dostupné z: <http://www.iustin.cz/art.asp?art=471> [cit. 15. 03. 2013]

DŮVODY PRO SMYSLUPLNÝ A LÁSKYPLNÝ VZTAH ROZVEDENÉHO RODIČE S DÍTĚTEM – ČÁST 1.; PhDr. Eduard Bakalář, CSC. dostupné z: <http://stridavka.cz/duvody-pro-smysluplny-a-laskyplny-vztah-rozvedeneho-rodice-s-ditetem-cast-1.html> [cit. 19. 03. 2013]

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA – STÍŽNOST dostupné z: http://www.iustin.cz/strasburk/formul_2.htm [cit. 22. 02. 2013]

JE PRO NAŠE DÍTĚ VHODNÁ PÉČE JEDNOHO RODIČ?; Vlasta Hurtová dostupné z: <http://stridavka.cz/je-pro-nase-dite-vhodna-pecce-jednoho-rodice.html> [cit. 20. 02. 2013]

K 213: O NÁS... dostupné z: http://www.k213.cz/JOOMLA/index.php?option=com_content&view=article&id=65:o-nas&catid=38:tiskove-prohlaeni-k213 [cit. 15. 02. 2013]

K DISKUSI O SYNDROMU ODCIZENÉHO RODIČE dostupné z: http://www.cspsychiatr.cz/dwnld/CSP_2006_7_376_380.pdf [cit. 15. 03. 2013]

KLUB STRÍDÁČEK dostupné z: <http://www.iustin.cz/art.asp?art=434> [cit. 25. 02. 2013]

LOM: MUŽSKÁ SKUPINA V PRAZE dostupné z: <http://web.ilom.cz/programy/muim-mum/akce/615-muska-skupina-v-praze.html> [cit. 29. 01. 2013]

LOM: MUŽSKÉ SKUPINY dostupné z: <http://web.ilom.cz/muzi-muzum/muzske-skupiny.html> [cit. 29. 01. 2013]

LOM: O NÁS dostupné z: <http://web.ilom.cz/o-nas.html> [cit. 29. 01. 2013]

LOM: O PROGRAMU MUŽI DO ŠKOL dostupné z: <http://web.ilom.cz/muzi-doskol.html> [cit. 30. 01. 2013]

LOM: O PROGRAMU MUŽI MUŽŮM dostupné z: <http://web.ilom.cz/muzi-muzum.html> [cit. 29. 01. 2013]

LOM: O PROGRAMU TÁTO, MÁŠ NA TO! Dostupné z: <http://web.ilom.cz/tato-mas-na-to.html> [cit. 30. 01. 2013]

LOM: PROM PRAHA – OTEVŘENÁ SKUPINA PRO MUŽE dostupné z: <http://web.ilom.cz/programy/mui-mum/akce/544-prom-praha-20122013.html> [cit. 29.01.2013]

LOM: TÁTA V CENTRU dostupné z: <http://web.ilom.cz/tato-mas-na-to/tata-v-centru.html> [cit. 01. 02. 2013]

OTCOVÉ ŽÁDAJÍ ODŠKODNÉ. NEMOHLI SE VÍDAT S DĚTMI dostupné z: <http://www.iustin.cz/images/Jarab.gif> [cit. 22. 02. 2013]

PETICE NA PODPORU STŘÍDAVÉ PÉČE O DĚTI PO ROZVODU A ROZCHODU RODIČŮ dostupné z: http://www.iustin.cz/files/pet_str.pdf [cit. 25. 02. 2013]

PETICE ZA RODIČOVSKOU ROVNOPRÁVNOST dostupné z: <http://www.obcanepraha.cz/info/pdf/rovnpet.pdf> [cit. 26. 02. 2013]

PETICE ZA ZÁSADNÍ REFORMU JUSTICE dostupné z: http://www.petice24.com/petice_za_propusteni_politickeho_vezne_aloise_hlase_nskeho [cit. 27.02.2013]

PORADNA PRO STŘÍDAVOU PÉČI dostupné z: <http://www.iustin.cz/art.asp?art=403> [cit. 25. 02. 2013]

PŘEDSUDKY PROI STŘÍDAVCE; Ing. Aleš Hodina dostupné z: <http://stridavka.cz/predsudky-proti-stridavce.html> [cit. 20. 02. 2013]

PŘIPOJTE SE K PRVNÍ VLNĚ ŽALOB RODIČŮ PROTI ČESKÉMU STÁTU K EVROPSKÉMU SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA VE ŠRASBURKU dostupné z: <http://www.iustin.cz/art.asp?art=186> [cit. 22.02.2013]

ROLE OTCE VE VÝCHOVĚ; Mgr. Alexandra Bobelová dostupné z: <http://www.stridavka.cz/role-otce-ve-vychove.html> [cit. 19. 02. 2013]

ROZVODOVOST dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost> [cit. 06. 02. 2013]

ROZVODOVOST U NÁS A VE SVĚTĚ dostupné z: <http://www.stridavka.cz/rozvodovost-u-nas-a-ve-svete.html> [cit. 18. 02. 2013]

SPRAVEDLNOST DĚTEM dostupné z: <http://www.iustin.cz/> [cit. 22. 02. 2013]

SPRÁVNÉ MÁMY. POJĎTE NA SLOVÍČKO..... dostupné z: <http://www.iustin.cz/maminkam/default.asp> [cit. 15. 03. 2013]

STŘÍDAVÉ PÉČE S PEŘINAMI V TAŠCE; Naďa Nebeská dostupné z: <http://www.stridavka.cz/stridava-pecce-s-perinami-v-tasce.html> [cit. 19. 02. 2013]

STŘÍDAVKA dostupné z: <http://www.stridavka.cz/> [cit. 18. 02. 2013]

STŘÍDAVKA: INFORMACE dostupné z: <http://stridavka.cz/informace.html> [cit. 19. 02. 2013]

SYSTEM MUSÍ BÝT ZMĚNĚN dostupné z: <http://www.stridavka.cz/system-musi-byt-zmenen.php> [cit. 19.02.2013]

TÁTA NA PLNÝ ÚVAZEK dostupné z: <http://www.olivy-os.cz/projekty/projekty-esf-aktualni/lom> [cit. 01. 02. 2013]

TÁTAFEST dostupné z: <http://www.tatafest.cz/> [cit. 01. 02. 2013]

TÁTO, JAK NA TO? dostupné z: <http://tatojaknato.cz/> [cit. 01. 02. 2013]

UNIE OTCŮ – OTCOVÉ ZA PRÁVA DĚTÍ dostupné z: <http://www.unie-otcu.cz/> [cit. 26. 02. 2013]

UNIE OTCŮ – OTCOVÉ ZA PRÁVA DĚTÍ: INFORMACE dostupné z: <http://www.unie-otcu.cz/informace.html> [cit. 26. 02. 2013]

UNIE OTCŮ – OTCOVÉ ZA PRÁVA DĚTÍ: O NÁS dostupné z: <http://www.unie-otcu.cz/unie-otcu.html> [cit. 26. 02. 2013]

UNIE OTCŮ – OTCOVÉ ZA PRÁVA DĚTÍ: PRÁVO dostupné z: <http://www.unie-otcu.cz/pravo.html> [cit. 27. 02. 2013]

VÝSLEDKY SOCIOLOGICKÉHO PRŮZKUMU K ZÁVĚRU PROJEKTU „TÁTO, JAK NA TO?“ dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/12713> [cit. 01. 02. 2013]

ZÁKON O RODINĚ § 24 dostupné z: <http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-rodine/soud-muze-manzelstvi-na-navrh-nektereho-z-m.html> [cit. 06.02.2013]

ZÁKON O RODINĚ § 26 dostupné z: <http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-rodine/pred-rozhodnutim-kterym-se-rozvedi-manzelst.html> [cit. 06. 02. 2013]

ZÁKON O RODINĚ § 31 dostupné z: <http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-rodine/rodicovska-zodpovednost-je-souhrn-prav-a-povin.html> [cit. 06. 02. 2013]